

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi

Viite: MMM:n lausuntopyyntö 19:00/2020

**Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi elintarvikelaiksi sekä laeiksi terveyden
suojelulain muuttamisesta ja sakon toimeenpanosta annetun lain 1§:n muuttamisesta**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi elintarvikelaki, jota sovelletaan myös kalatalousalan toimijoihin. Esityksen tavoitteena on sujuvoittaa sääntelyä ja valvontaa sekä pyrkiä parantamaan elintarvikelain käytettävyyttä jäsentämällä lukuisista aikaisemmista muutoksista aiheutunutta hajanaisuutta. Samalla lakia päivitetään edelleen vastaamaan EU- lainsäädännön nykytilaa.

Lakiin on esitetty myös joitakin muutoksia. Niissä on kyse kansallisen lainsäädännön kehittämisen tarpeesta tai EU-lainsäädännön edellyttämien muutosten tekemisestä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.5.2021.

Varsinais-Suomen ely-keskuksen kalatalouspalvelut-yksikkö on tutustunut elintarvikelakia ym. koskevaan esitykseen ja toteaa seuraavaa.

Elintarvikevalvonnan maksukäytännön muutos

Esityksestä käy selkeästi ilmi, että elintarvikevalvonnassakin pyritään valvonnan vaikuttavuuden ja tehokkuuden kehittämiseen mm. lisäämällä valmentavaa otetta, ottamalla riskiperusteisuus käyttöön sekä pyrkimällä kustannusvastaavuuteen. Tämä on tarkoitus toteuttaa elintarvike- ja terveydensuojeluvalvonnan maksukäytäntöä muuttamalla.

Maksuvastuu tulisi ehdotuksen mukaan kaikille ilmoituksen tehneille ja valvontaviranomaisen hyväksymille toimijoille, eikä ainoastaan niille, joihin kohdistuu ao. vuotena maksullisia valvontatoimenpiteitä. Nykyiset valvontakäyntejä koskevat maksut (suoriteperusteinen maksujärjestelmä) jäisivät voimaan, mutta uutena otettaisiin käyttöön suunnitelmallisen elintarvikevalvonnan piirissä olevilta toimijoilta vuosittain perittävä perusmaksu (150 €). Suurimmat elintarvikelain mukaisen suunnitelmallisen valvonnan piirissä olevat valvontakohteet ovat kala-, liha- tai maitoalan hyväksytyt elintarvikehuoneistot.

Elintarvikevalvonnasta aiheutuvista kuluista katettaisiin tällä menetelmällä nykyistä paljon suurempi osuus.

Riskiperusteisuus näkyisi jatkossa siinä, että resurssit olisi mahdollista kohdentaa selkeämmin niihin valvontatoimiin, joiden vaikuttavuus on mahdollisimman hyvä ja niihin toimiin, jotka tarvitsevat eniten ohjausta ja valvontaa.

Muutos mahdollistaisi kaikkien toimijoiden, myös niiden, joihin ei ko. vuonna kohdistu valvontakäyntejä, nykyistä tehokkaamman neuvonnan, ohjauksen ja viranomaisen asiantuntijapalvelujen saamisen oman toimintansa tueksi. Neuvonnalla ja ohjauksella autetaan toimijoita tuntemaan elintarvikemääräystenvaatimukset, ymmärtämään vaatimusten tarkoitus sekä toimimaan vaatimusten edellyttämällä tavalla.

Kaikilla suunnitelmallisen elintarvikevalvonnan piiriin kuuluvilla valvontakohteilla olisi käytössään elintarvikevalvonnan hyödyt: ruokamyrkytys epidemioiden selvittäminen, neuvontapalvelut, viranomaisen monikieliset koulutusmateriaalit, Oiva-tarkastusten tulosten julkistaminen, hygieniapassijärjestelmä sekä elintarvikemääräysten rikkomiseen syyllistyvien kilpailijoiden pitäminen poissa toimialalta.

Varsinais-Suomen ely-keskuksen kalatalouspalvelut -yksikkö katsoo, että uudistus ja lain muutosehdotus on välttämätön valvonnan vaikuttavuuden ja elintarvikelain tavoitteiden saavuttamisen turvaamiseksi.

Tarkastukset kotirauhan suojaamissa tiloissa

Kuluttajille tarjottavia elintarvikkeita valmistetaan enenevässä määrin kotona (kotileipurit, pitopalveluyrittäjät tms.) Tämä takia ehdotukseen sisältyy tarkastuksen salliminen pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Kyseessä on merkittävä muutos, joka edellyttää, että tarkastuksen tekeminen on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja että tarkastuksen tekee valvontaviranomainen.

Varsinais-Suomen ely-keskuksen kalatalouspalvelut -yksikkö katsoo, että tarkastustoiminnan salliminen kotirauhan suojaamissa tiloissa on kuitenkin välttämätöntä elintarvikelain ajantasaistamiseksi ja lain tavoitteiden saavuttamiseksi.

Hallinnollinen seuraamusmaksu

Elintarvikelakiin ehdotetaan lisättäväksi uutena pakkokeinona elintarvikevalvonnan seuraamusmaksu (300-1500 €). Rangaistusluonteisella hallinnollisella seuraamusmaksulla pyritään toisaalta ennaltaehkäisemään elintarvikemääräysten vastaista toimintaa ja toisaalta nopeasti ja tehokkaasti estämään sen jatkaminen. Seuraamusmaksulla pystyttäisiin puuttumaan yleisimpiin puutteisiin tai määräysten vastaisiin menettelyihin. Kaikkien puutteiden osalta seuraamusmaksua ei kuitenkaan määrättäisi, vaan hallinnollisen seuraamuksen käyttöön vaikuttaisi käytännössä toimijan menettelyn vakavuus, tahallisuus ja toistuvuus.

29.6.2020

KEHA/2352/2020

Varsinais-Suomen ely-keskuksen kalatalouspalvelut -yksikkö pitää ehdotusta hallinnollisen seuraamusmaksun käyttöönotosta hyvänä. Vastaavanlainen seuraamusmaksu on ollut käytössä kaupallisia toimijoita koskien vuodesta 2015 alkaen yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain (1188/2014) perusteella. Hallinnollisen seuraamusmaksun käyttöönoton jälkeen sekä rikkomustapausten määrä että rikkomuksiin syyllistyvien toimijoiden määrä on vähentynyt huomattavasti.

Kalatalouspäällikkö

Okku Kalliokoski

Johtava kalatalousasiantuntija

Minna Uusimäki

